Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Kaakkois-Suomi

PÄÄTÖS | Dnro KASELY/1373/2015

2.10.2015 | Annettu julkipanon jälkeen

ASIA Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesta pilaantuneen maan puhdistamista koskevasta ilmoituksesta

ILMOITUKSEN TEKIJÄ

St1 Oy
PL 100
00381 Helsinki

Yhteyshenkilö:
Jouni Turunen
puhelin 040 555 5816
sähköposti jouni.turunen@st1.fi

PUHDISTETTAVA KOHDE JA SEN SIJAINTI

Ilmoitus koskee Kotkan kaupungin Kotkansaarella sijaitsevaa kohdetta osoitteessa Puutarhakatu 16 A, 48100 Kotka.

Kohde sijaitsee kiinteistön 285-3-306-1 alueella. Kiinteistön omistaa Kotkan kaupunki.

ILMOITUKSEN VIREILLETULO

Ympäristönsuojelulain 136 §:n mukainen ilmoitus on saapunut Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen 7.8.2015.

TOIMINNAN ILMOITUSVELVOLLISUUS JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain 136 §:n mukaan maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä toimittamalla asiasta ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle.

PILAANTUMISTA KOSKEVAT TIEDOT

Tiedot kohdealueesta, sen käytöstä ja kaavoitustilanteesta

Kunnostuskohteen alueella on harjoitettu 1950-luvulta lähtien polttonesteiden jakelutoimintaa. Tontilla on tällä hetkellä automaattitankkauspiste sekä huoltamorakennus, jonka yhteydessä on ollut Kotkan linja-autoasema sekä kahvio. Huoltamorakennus tullaan purkamaan, mutta polttonesteiden jakelua jatketaan. Kunnostettavan alueen maankäyttö ei ole muuttumassa. Kiinteistö kuuluu kaavassa autohuoltoliiketoimintaan tarkoitettujen rakennusten korttelialueeseen.

Pilaantumista koskevat tiedot

Kiinteistöllä tehtiin vuonna 2004 muutostöitä, jolloin polttonestesäiliöiden sijaintia muutettiin. Tällöin rakennuksen vierestä poistetun öljysäiliön epäillään aiheuttaneen pilaantumista huoltamorakennuksen perustuksen viereen ja mahdollisesti alle. Alueella arvioidaan olevan öljyhiilivedyillä pilaantuneita maita noin 150 m^2:n alueella. Massamäärän arvioidaan olevan noin 500 tonnia.

Maaperätiedot

Kunnostusalueen päällysteenä on kiveys. Maaperä on tutkituissa pisteissä täyttöhiekkaa 2,5 – 3 metriin asti. Siitä alaspäin on hiekkamoreeni- ja savikerroksia.

Pohja- ja pintavesitiedot

Kunnostuskohde ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella, eikä alueen lähellä sijaitse luokiteltuja pohjavesialueita. Näytteenoton perusteella tutkimusalueella todettiin vetisempiä maakerroksia 3 – 4 metrin syvyydellä. Kohteen välittömässä läheisyydessä ei ole vesistöjä. Suomenlahti sijaitsee noin 0,5 kilometrin päässä.

Kohdealueella tehdyt tutkimukset, tutkimustulokset ja aiemmat kunnostukset

Aseman muutostöiden yhteydessä vuonna 2004 on alueella tehty maaperätutkimuksia ja poistettu pilaantuneita maa-aineksia.

Toukokuussa 2015 tehtiin kohteessa maaperätutkimuksia keskiraskaalla kairakalustolla kuudessa pisteessä, joista otettiin näytteitä. Näytteistä analysoitiin öljyhiilivetyjen ja haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuudet. Kokonaisöljyhiilivetyjen pitoisuudet vaihtelivat välillä 840 – 2 200 mg/kg. Suurimmat pitoisuudet bensiinijakeissa C_5 – C_{10} (540 mg/kg) ja keskitisleissä C_{10} – C_{21} (1 100 mg/kg) sekä raskaissa öljyjakeissa C_{21} – C_{40} (3 900 mg/kg) ylittivät valtioneuvoston asetuksen (214/2007) määrittämät ylemmät ohjearvotasot.

ESITETTY KUNNOSTUSSUUNNITELMA

Puhdistustavoite

Kunnostettavan alueen maaperä esitetään puhdistettavaksi haitta-aineiden osalta valtioneuvoston asetuksen (214/2007) määrittämiin alempiin ohjearvotasoihin. Tällöin kohteen tulevalle maankäytölle ei jää rajoituksia.

Puhdistusmenetelmä, kunnostettavan maa-aineksen määrä ja jätteenkäsittely

Kunnostusmenetelmäksi ehdotetaan massanvaihtoa. Pilaantuneet maa-ainekset kaivetaan kaivinkoneella pois ja korvataan puhtailla mailla.

Kaivetut maa-ainekset sekä rakennusjätettä sisältävät kaivumaat toimitetaan haitta-ainepitoisuuksien mukaan lajiteltuina paikkaan, jolla on voimassa oleva ympäristölupa kyseisten maiden vastaanottamiseen. Maa-ainesta, jossa haitta-ainepitoisuuksien kynnysarvot alittuvat tai ovat kynnysarvon ja alemman ohjearvon välissä voidaan käyttää alueella täyttöihin. Muutoin kyseiset maat toimitetaan maankaatopaikalle tai muuhun luvalliseen vastaanottopaikkaan.

Maasta löytyvät rakenteet ja jätteet poistetaan pilaantuneen maan kunnostuksen yhteydessä ja toimitetaan asianmukaiseen käsittelypaikkaan. Kaivettavan maan seassa olevat jätteet pyritään tarvittaessa erottamaan esim. välppäämällä. Urakoitsija järjestää alueelle jäteastioita ja huolehtii niiden asianmukaisesta käytöstä ja tyhjennyksestä.

Puhdistustyön suorittaminen, työn valvonta ja aikataulu

Pilaantunut maa-aines siirretään mahdollisuuksien mukaan suoraan kuljetuskaluston lavalle ja kuljetetaan välittömästi pois luvanvaraiseen vastaanottopaikkaan. Kaivettavat pilaantuneet maa-ainekset pidetään erillään puhtaista. Pilaantunutta maata voidaan joutua työn aikana lyhytaikaisesti varastoimaan kohdekiinteistöllä. Mikäli varastointi jatkuu päiviä, peitetään kasat esim. muovilla. Mahdollinen märkä maa-aines varastoidaan niin, ettei kosteus pääse leviämään alueella.

Kunnostustyötä ohjaa ja valvoo paikan päällä ympäristötekninen valvoja, jonka tehtäviin kuuluvat mm. kenttäanalyysit, pilaantuneen maan lajittelun ohjaus ja kunnostustyön aikainen kirjanpito.

Kunnostustyötä ohjataan kenttä- ja laboratoriomittaustulosten sekä aistinvaraisten havaintojen perusteella. Mittauksia tehdään 20 m^3 kaivumäärää edustavista kokoomanäytteistä, tarvittaessa myös tiheämmin. Mikäli kaivuvaiheessa havaitaan viitteitä muista kuin tutkimuksessa todetuista haitta-aineista, analysoidaan osasta näytteistä tarkastusluontoisesti kyseiset haitta-aineet. Uusia haitta-aineita löydettäessä informoidaan työn tilaajaa ja ympäristöviranomaisia ja neuvotellaan heidän kanssaan mahdollisista toimenpiteistä.

Jos alueelle jää kunnostustason ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia, neuvotellaan asiasta tilaajan, maanomistajan ja ympäristöviranomaisten kanssa. Tässä tapauksessa laaditaan kunnostuksen loppuraporttiin riskinarvio.

Puhdistamisen ympäristövaikutukset ja ympäristöhaittojen ehkäisy

Pilaantuneen maan pölyäminen ja leviäminen ympäristöön vältetään kuljettamalla poistettavat maa-ainekset peitettyinä. Ulkopuolisten pääsy kunnostusalueelle estetään kunnostuksen aikana.

Mikäli pilaantuneen maan kaivantoihin kertyy vettä kaivutyön aikana, voidaan työ tehdä märkäkaivuna. Mikäli kaivannosta täytyy poistaa vettä, joka todetaan

haitta-ainepitoisuuksiltaan käsittelyä vaativaksi, johdetaan vesi öljynerottimen kautta kaupungin viemäriverkostoon tai tarvittaessa toimitetaan imuautolla käsiteltäväksi asianomaisen luvan omaavaan laitokseen. Ennen kaivantovesien poisjohtamista tutkitaan vedestä kaivualueella todettujen haitta-aineiden pitoisuudet.

Kunnostuksesta aiheutuu ympäristöön normaaliin maanrakennustyöhön verrattavaa melua.

ILMOITUKSEN KÄSITTELY

Lausuntoja ei ole erikseen pyydetty.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on tarkastanut ilmoituksen ja hyväksyy siinä tarkoitetun pilaantuneiden maa-ainesten puhdistamisen ilmoituksen mukaisesti, ellei seuraavissa määräyksissä toisin mainita.

Määräykset

1. Kunnostustöiden aloittamisesta tulee ilmoittaa Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnostustöiden aloitusilmoituksessa tulee olla ympäristöteknisen valvojan, työn toteuttavan urakoitsijan ja pilaantuneiden maamassojen vastaanottajien tiedot.

2. Ilmoituksessa tarkoitetun toimenpidealueen maaperä on puhdistettava siten, että puhdistuksen jälkeen yhdisteiden haitta-ainepitoisuudet maaperässä eivät ylitä valtioneuvoston asetuksessa (214/2007) määriteltyjä alempia ohjearvotasoja.

   Mikäli maaperän puhdistuksen yhteydessä tulee esiin haitta-aineita, joita ei ole todettu kunnostuskohteessa tehdyissä ympäristöteknisissä maaperätutkimuksissa, on maaperä puhdistettava näistä haitta-aineista valtioneuvoston asetuksen (214/2007) mukaisiin alempiin ohjearvotasoihin.

3. Käsittelyyn toimitettavien ja maaperään jäävien maamassojen haitta-ainepitoisuudet on varmistettava luotettavalla ja edustavalla näytteenotolla ja analysoinnilla.

4. Alueelta poistettavat maat on luokiteltava seuraavasti:

   Tavanomaiseksi jätteeksi luokiteltava maa: pilaantunut maa-aines, jonka haitta-ainepitoisuus ylittää alemman ohjearvon, mutta alittaa vaarallisen jätteen raja-arvon.

   Vaaralliseksi jätteeksi luokiteltava pilaantunut maa: maa-aines, jonka haitta-ainepitoisuus ylittää vaarallisen jätteen raja-arvon.

   Alueelta poistettavat maat on luokiteltava pilaantumattomiksi, jos maa-aineksen haitta-ainepitoisuus alittaa kynnysarvon.

   Alueelta poistettavat maat on luokiteltava maa-aineksiksi, joissa on kohonneita haitta-ainepitoisuuksia, jos maa-aineksen haitta-ainepitoisuus ylittää kynnysarvon, mutta alittaa alemman ohjearvon.

5. Alueelta poistettavat pilaantuneet maa-ainekset on toimitettava käsiteltäviksi laitokseen, jonka ympäristöluvassa on hyväksytty kyseisellä aineella pilaantuneen maan vastaanotto ja käsittely. Pilaantuneen maan kuljetuksista tulee lisäksi laatia siirtoasiakirjat, jotka on tehtävä valtioneuvoston asetuksen (179/2012) säädösten mukaisesti.

   Tavanomaiseksi jätteeksi luokitellut pilaantuneet maat voidaan sijoittaa tavanomaisen jätteen kaatopaikalle, jolle kyseisten pilaantuneiden maiden kaatopaikkakelpoisuus on todettu tai muulle jätteenkäsittelypaikalle, jonne voidaan ympäristöluvan perusteella sijoittaa vastaavaa pilaantunutta maata.

   Vaaralliseksi jätteeksi luokitellut pilaantuneet maat tulee toimittaa käsiteltäväksi laitokseen tai muuhun käsittelypaikkaan, jonka ympäristöluvassa on hyväksytty vastaavan vaarallisen jätteen käsittely.

   Maankaatopaikalle saa sijoittaa vain sen ympäristöluvassa määriteltyjä maa-aineksia. Jos luvassa ei ole määritetty sijoitettavalle maa-ainekselle suurimpia sallittuja haitallisten aineiden pitoisuusarvoja, voidaan sinne sijoittaa maita, joiden haitta-ainepitoisuudet alittavat alemmat ohjearvot. Pohjavesialueella sijaitsevalle maankaatopaikalle saa sijoittaa vain maita, joiden haitta-ainepitoisuudet eivät ylitä kynnysarvoja.

6. Pilaantuneen maa-aineksen kaivu, lastaus, kuljetus ja muut kunnostukseen liittyvät työvaiheet on suunniteltava ja toteutettava siten, että haitta-aineiden leviäminen ympäristöön on mahdollisimman vähäistä. Työn aikana on huolehdittava, ettei kunnostamisesta aiheudu haittaa tai vaaraa lähialueilla asuville tai liikkuville ihmisille eikä muuta terveys- tai ympäristöriskiä. Pölyämistä on varauduttava vähentämään esimerkiksi kastelulla. Pilaantuneiden maiden kuormat on peitettävä kuljetuksen aikana. Pilaantunutta maata saa välivarastoida työmaa-alueella vain, mikäli se on tarpeen maiden tarkempaa luokittelua varten, välttämättömien laboratorioanalyysien ajan, tai jos kaivu- tai lastaustekniset syyt sitä edellyttävät. Pilaantuneet maat pitää varastoida tiiviillä alustalla.

   Kaivantoihin mahdollisesti kertyvät orsi- tai sadevedet on johdettava asianmukaisesti viemäriin tarvittaessa öljyerottimen kautta tai toimitettava käsiteltäväksi asianomaisen käsittelyluvan omaavaan laitokseen. Viemäriin johtamisesta tulee etukäteen sopia viemärin omistajatahon kanssa.

7. Alueelta on poistettava tavanomainen jäte, romu ja jätteeksi katsottavat rakenteet myös maan pinnan tason alapuolelta kuitenkin ottaen huomioon rakennustekniset seikat.

   Jätteet on toimitettava asianmukaiseen käsittelyyn. Jätteiden käsittelyssä on lisäksi noudatettava Kotkan kaupungin jätehuoltomääräyksiä.

8. Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Kotkan kaupungin ympäristötoimelle on varattava mahdollisuus kaivantojen tarkastamiseen ennen niiden täyttämistä.

   Mikäli kunnostustyön aikana ilmenee kunnostussuunnitelman muutostarpeita tai tässä päätöksessä huomioon ottamattomia odottamattomia tilanteita, tulee niistä tehdä ilmoitus, jotta Kaakkois-Suomen ELY -keskus voi tarvittaessa antaa lisäohjeita tai määräyksiä puhdistustyön toteuttamisesta, tarkkailusta sekä jatkotoimenpiteistä.

9. Maaperän puhdistustyöstä ja tavoitteiden toteutumisesta tulee tehdä työn päätyttyä loppuraportti, joka on toimitettava Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Kotkan kaupungille kolmen (3) kuukauden kuluessa puhdistustoimenpiteiden päättymisestä.

   Loppuraportissa on esitettävä alueelta kaivettujen ja poiskuljetettujen maamassojen ja muiden jätteiden määrä, haitta-ainepitoisuudet, käsittelymenetelmät ja sijoitus-/käsittelypaikka sekä laadunvarmistusmenetelmät, näytepisteiden ja puhdistetun alueen sijainti kartalla, tiedot vesienkäsittelystä, muut tiedot kohteen kunnostuksen toteutuksesta ja arvio tavoitteiden toteutumisesta. Loppuraportista tulee toimittaa valvontaviranomaiselle myös tiivistelmä julkishallinnon sähköistä lomakepalvelua käyttäen (www.suomi.fi, Pilaantuneen maaperän puhdistamisen loppuraporttitiivistelmä YM027).

   Loppuraporttiin tulee sisällyttää selvitys jäännöspitoisuuksista. Mikäli puhdistuksessa ei ole päästy asetettuun puhtaustasoon, on loppuraportissa esitettävä maahan jääneen pilaantuneen aineen sijainti kartalla sekä esitettävä arvio maaperään jääneiden haitallisten aineiden aiheuttamista ympäristö- ja terveysriskeistä, maaperän puhdistustarpeesta sekä tarvittaessa ehdotus jälkitarkkailusta.

Perustelut

Päätöksen määräykset on annettu ympäristönsuojelulain 136 §:n nojalla ja ne on katsottu tarpeelliseksi ympäristö- ja terveyshaittojen vähentämiseksi (Määräykset 2 - 7) sekä toiminnan järjestämisen (Määräykset 4 - 7) ja valvonnan (Määräykset 1,3, 8 ja 9) kannalta.

Pilaantuneen maaperän kunnostustavoitteiden asettelussa on otettava huomioon pilaantuneen alueen ja sen ympäristön nykyinen tai tuleva käyttö sekä terveydelle tai ympäristölle mahdollisesti aiheutuva vaara tai haitta. Ilmoituksen mukaista periaatetta kunnostustavoitteen määrittelyssä voidaan pitää riittävänä.

Jätteen kaatopaikkakelpoisuus osoitetaan kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen (861/1997, muutos 202/2006) mukaisesti, kriteereinä mm. liukoisuusraja-arvot ja orgaanisten yhdisteiden pitoisuus (Määräys 4). Alemman ohjearvotason alittavien maa-ainesjätteiden osalta kaatopaikkakelpoisuus voidaan osoittaa pilaantuneisuustutkimuksissa saatujen haitta-ainepitoisuuksien perusteella.

Jätelain (646/2011) 121 §:n mukaan pilaantuneen maa-aineksen siirroista on laadittava siirtoasiakirja. Jätteen haltijan tai vastaanottajan on säilytettävä allekirjoittamansa siirtoasiakirja tai sen jäljennös kolmen vuoden ajan allekirjoituksesta. (Määräys 5)

Jätelain mukaan kunta voi antaa paikallisia yleisiä määräyksiä mm. jätteen luokittelusta ja käsittelystä. Tästä syystä muun kuin pilaantuneen maa-ainesjätteen asianmukainen käsittely edellyttää, että jätteen käsittelyssä noudatetaan Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ohjeita. (Määräys 7)

Ilmoituksen käsittelyyn sovelletaan ympäristönsuojelulakia (527/2014) ja ympäristönsuojeluasetusta (713/2000). Ympäristönsuojelulain 136 §:n mukaan pilaantuneen maaperän puhdistukseen voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle ELY-keskukselle, kun puhdistamisessa noudatetaan yleisesti käytössä olevaa hyväksyttyä puhdistusmenetelmää, eikä toiminnasta aiheudu ympäristön muuta pilaantumista. Nyt kysymyksessä olevat puhdistustoimenpiteet

tehdään hyväksyttyjä menetelmiä käyttäen, eikä toimenpiteistä aiheudu ympäristön muuta pilaantumista.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Jätelaki (646/2011)

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2015 (1397/2014)

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)

Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta (202/2006)

Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)

Valtioneuvoston päätös kaatopaikoista (861/1997)

Ympäristönsuojeluasetus (713/2014)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Päätöksestä peritään suoritemaksua valtioneuvoston asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2015 (1397/2014) mukaisesti. Sen mukaan pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelystä peritään maksua 55 €/h. Ilmoituksen käsittelyyn käytetyn tuntimäärän, 10 h, mukaan maksua kertyy 550 €. Maksu peritään erillisellä laskulla.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Kaakkois-Suomen ELY-keskus tiedottaa tästä päätöksestä ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaisesti. Tieto päätöksestä julkaistaan Kotkan kaupungin ilmoitustaululla.

MUUTOKSEN HAKU

Tähän päätökseen ja maksua koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. (YSL 190 ja 191 §). Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristövastuuyksikön
päällikön sijainen,
yli-insinööri — Päivi Pulkkanen

Ympäristöinsinööri — Timo Laine

JAKELU

Päätös saantitodistuksella ilmoittajalle

St1 Oy
PL 100
00381 HELSINKI

Tiedoksi

Kotkan kaupunginhallitus
Kotkan ympäristölautakunta
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
PTI-Palvelut Oy/Pasi Puranen, Kivisalmentie 625, 77700 RAUTALAMPI

LIITTEET Valitusosoitus

LIITE Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen 2.10.2015
KASELY/698/2015

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta kirjallisella valituksella **Vaasan hallinto-oikeudelta**.

Valitusaika

Päätös on annettu julkipanon jälkeen 2.10.2015. Valitusaika on 30 päivää päätöksen antopäivästä, sitä määräaikaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. **Tämän päätöksen valitusajan viimeinen päivä on 2.11.2015.**

Valituksen toimittaminen

Valitus on jätettävä Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon:

käyntiosoite	**Korsholmanpuistikko 43, 65100 VAASA**
postiosoite	**PL 204, 65101 VAASA**
puhelin	**029 56 42611**
telekopio	**029 56 42760**
aukioloaika	**klo 8.00 - 16.15**
sähköposti	**vaasa.hao@oikeus.fi**

Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Lähettäjän vastuulla asiakirjat saadaan lähettää myös postitse tai lähetin välityksellä. Asiakirjat on jätettävä postiin niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan ja viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- muutos, joka päätökseen vaaditaan tehtäväksi sekä
- muutosvaatimuksen perustelut

Valittajan, hänen laillisen edustajansa tai asiamiehensä on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
2. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi; jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään Vaasan hallinto-oikeudessa muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksuna 97 euroa.